

zemljišnih knjiga zagarantovano bespogrešni i tačni, pouzdanje u državnu vlast bi očvrstnulo, ojačala bi građanska svest i vera u pravni poredak. Bila bi stvorena stabilna i pouzdana podloga za realne kredite, a to bi unapredilo privredne težnje i širih slojeva naroda. Zemljarinske poreze bi bile regulisane na najpravedniji i najsigurniji način imovinskim podacima zemljišnih knjiga, a ti podaci bi bili dragovoljno regulisani od samih gospodara imanja, jer je to toliko interes njihov sopstveni koliko i interes opšti i javni.

Kako se dakle vidi, koristi od premera, koji bi se vršio prema uslovima zemljišnih knjiga, tako su

mногоstrane i velike, da bi za mnogo prevazišle sve napore i sve materijalne izdatke, koji bi bili za taj cilj utrošeni. Zato završavam rečima g. Inž. Milana Dražića, otštampanim na str. 22 Glasnika za 1939 g. pod natpisom »Reforma katastra«: »Pitanje Reforme Katastra, koje je srećom pokrenuto prošle godine, toliko je važno da zaslužuje da se njime pozabave ne samo stručnjaci geometri i pravnici, nego i oni nestručnjaci, koji su silom prilika osetili na svojoj koži nezgode ovakvog stanja, kakvo je do sada bilo«.

(Kraj).

ИЗ КЊИГА И ЧАСОПИСА

Геодетски и геометарски радови у Пољској

После Светског рата задаци који су се поставили у Државама проширеним територијално, новоствореним и најзад, у рату оштећеним, тражили су као подлогу за своје решавање, извођење опширних геодетских радова свију врста.

Услови, под којим је требало да буду изведени ови радови, нису били много повољни како због оскудице у стручном персоналу, тако и због недостатака у инструментима, справама и потребном материјалу. У већини случајева нису постојале државне институције, које би могле преузети организацију и руководство радовима, а камоли правилници потребни за систематски и орга-

низовани рад. Све то требало је стварати у току предузетих неодложних радова, окупљати стручне раднике, одстрањивати примећене недостатке, изискивати најпогодније методе рада, израђивати правилнике и прилагођивати целу организацију рада потребама живота и материјалним приликама.

Под истим околностима почело је сређивање професионалних редова, формирање професионалног живота и стварање професионалног staleжа са његовим животним потребама, професионалним захтевима и борбом, за боље материјалне услове егзистенције.

За професионалну средину колико је интересантно толико је и поучно упознати се са током овог процеса, нарочито, у странама где постоје сличне спољашње и унутрашње прилике.

Такав је случај са Пољском: и она је као, и Југославија, била попрште најогорченије ратне борбе и претрпела велике материјалне штете; и она је наследила три различита подручја са три различита система организације, начина и циљева геодетских и геометарских радова; и она је оскудевала у стручном особљу при огромним потребама за хитно извођење разноврсних геодетских радова.

На прошлогодишњем Конгресу Међународне Федерације Геометара у Риму, од стране претставника пољских геометара био је поднет низ реферата о развоју, начинима извођења и савременом стању геодетских и геометарских радова у Пољској и то:

1)... Ing. Dr. *Ф. Цолла* — о поновном изграђивању пољског катастра.

2)... Ing. *В. Муржевског* — о начину снимања и инструментима којима се користи пољски катастар;

3)... Ing. *В. Кољановског* — о паралактичној полигонометрији као геодетској основи за аеропланско снимање;

4)... Ing. *Ј. Кобиљинског* — о обиму радова, наобразби и организацији геометарског staleжа у Пољској.

Сви су ови реферати штампани у прошлогодишњем децембарском броју „Вилтења кола пољских инжењер-геодета.“

Опширан материјал о стању геометарског staleжа, његовим тежњама, пољу рада и борби за побољшање свог положаја изнесен је у току ове године на странама „Геодетског Прегледа“ (Przegląd Mierniczy) органа „Удружења овлашћених (заклетих) пољских геометара.“

Из њега обележили следеће:

5)... I Конгрес инжењер-геодета, бр. 4, часописа

6)... Пројекат геометарских комора, бр. 4, часописа

7)... *В. Кржишковски* — По знањски конгрес, бр. 5-6 часописа

8)... VI Конгрес делегата Удружења овлашћених геометара Пољске у Познању бр. 5-6 часописа

9)... *В. Кржишковски* — Резултат рада овлашћених геометара у служби пољопривредника бр. 5-6 часописа

10)... Ing. *Л. Космуљски* — Сарадња овлашћених геометара са пољопривредом бр. 5-6 часописа

11)... Ing. *Ф. Цолл* — Земљишни катастар и потреба пољопривреде бр. 5-6 часописа

12)... *Положај геометара* у току 1938/39 год. према извештају Удружења овлашћених геометара бр. 5-6 часописа

13)... Нови статут Удружења О. Г. бр. 5-6 часописа

Као што смо рекли, обновљена Пољска наследила је од њених ранијих освајача три различита система геодетских и геометарских радова са три групе стручног особља, навикнутог сваки на свој систем.

У централном и источном делу, који образује повећи део територије, био је примењиван нумерички систем снимања који је био основни за све геодетске и геометарске радове у Русији, осим војних снимања и радова на јужном Кавказу (Закавказје), где је преовлађивао графички начин са геодетским столом и кипреглом.

У јужним деловима Пољске, враћеним од Мађарске, господарио је графички начин и најомиљенији је инструменат био геодетски сто.

У западним крајевима, који су припадали раније Пруској, важили су познати прописи пруског правилника, чији обрасци су положени у основу постојећег југословенског катастарског правилника.

Што се тиче стручног особља, 1918 год. Пољска је располагала, наслеђених од Русије са 10 ин-

жињер-геодета, 90 овлашћених геометара и 60 апсолвентата средњих геометарских школа, запослених у државним и самоуправним институцијама; у пруским провинцијама остало је само 15 овлашћених геометара, а у провинцијама аустро-угарским око 200 овлашћених геометара само делимично запосленим геометарским радовима. Или свега 375 особа, који су располагали квалификацијом ^{9*)}

Међутим неодложних задатака, чије је извршење тражило пре свега геометарских снага, било је огромно.

У првом реду било је потребно извести — аграрну реформу и пре свега довести у ред земаљски посед. У руском делу Пољске, где је важио Наполеонов грађански кодекс, сељачке парцеле једног власника биле су разбацане на великој површини, имале мале величине и потпуно спутавале њихово рационално искоришћавање; уживање многих поседа било је ограничено различитим сервитутима, многи поседи су припадали многим власницима и њихову поделу спречавало је компликованост правне процедуре.

Државни интереси су захтевали, да учесници ослобођења Пољске, који нису имали земље или су осећали њену оскудицу, а припадали земљорадничком сталежу, добију од државе потребни за њих посед.

Колики је био опсег тих радова види се из следећих података: У року од 1918 до 1938 г. комасирани су 859.066 власништва на површини од 5.423.335 ha: ликвидирани су сервитути у 280.541 власништва на површини од 595.380 ha; од заједничких имања, чија се површина процењује на

1.800.000 ha, подељено је 27.201 са површином од 53.300 ha; парцелација је обухватила државна добра и имања, која су припадала банкама; у горе наведеном размаку времена било је парцелисано 2.654.864 ha и подељено између 734.153 лица (4 и 9).

Наравно, овакав обиман посао неби се могао обавити са тим стручним персоналом који је имала Пољска у почетку свог обновљеног живота. Пuteви за његово брзо повећање били су исти, као и свугде под сличним приликама и то: хитно спремање подмлатка у стручним школама, организованим на брзу руку обично, привременог карактера, докле траје потреба државе за повећање броја стручних радника преко постојеће норме. Природно је да у потери за бројем у првом периоду смањују се захтеви о висини квалификација.

„Број геометара за кратко време знатно се повећао.“ вели г. В. Кржишковски (9), „али је ово бројно повећање одјекнуло осетним снижавањем квалификација пољских геометара које се не дају лако надокнадити.“

Ове привремене школе биле су поступно затворене и у садашњем моменту спрема геометарског сталежа се изводи преко средњих геометарских школа и преко више школе. Од средњих геометарских школа постоје две: у Вилни и у Варшави. Оне су биле отворене још при руској владавини и сачували су донекле, свој карактер. Сада се оне зову лицејима, а школовање у њима се смањило са 5 на 3 године, сигурно под притиском још постојеће потребе у геометрима.

У лицеју се примају младићи од 17 до 20 година старости са свршеном малом матуrom. Програм обухвата три групе предмета: У прву групу улазе предмети по-

^{9*)} Број у загради означава једну од горе наведених расправа обележен истим бројем.

ребни за општи интелектуални и телесни задатак, као што су: веронаука, пољски и један страни језик, хигијена, војне вежбе, гимнастика итд.; дугу групу сачињавају предмети помоћни — физика, математика, дескриптивна геометрија, цртање, основе организације привреде, самоуправа и државе итд., најзад у трећу групу улазе стручни предмети, као што су — нижа геодезија и као засебни предмети — нивелман и тахиметрија, рачун изравнавања, катастар, снимање вароши, космографија итд. Поред тога постоје часови вежбања у рачунању и изради планова, као и теренска вежбања и то: пред почетак прве године у току три недеље, после прве и друге године - двомесечна и по завршетку треће године — једномесечна. (4). При лицејима могу полагати испите на звање геометара и екстернисти.

У року од 1917 до 1938 год. Варшавски лицеј геометара свршило је 457 лица, а положило испит као екстернисти 215 лица.

Геодетска настава постоји на двама вишим школама — Политехничким вишим школама у Варшави и Лавову. Студија траје четири године, осам семестра. Пошто у практичној примени геодезија има два различита правца — један, који обухвата радове карактера геодетско-астрономског (тријангулација виших редова, тачан нивелман, гравиметријска мерења, одређивање географских координата, картографски радови итд.) и други, који се односи на област примењене геодезије (комасација, катастар, мелиорациони радови, пројектовање путева, урбанизам итд.) два последња семестра намењена су за специјализацију у једној од ових двеју грана геодезије. По завршетку сваке школске године изводе се теренска вежбања из геодезије која

трају сваки пут 6 недеља; само по завршетку четврте године пре полагања дипломског испита сваки студент мора да пробави годину дана на раду код рудника угља или соли.

Од 1926 г. до 1-1-1938 дипломирао је на геодетском одељењу Варшавског Политехникума 260 студената између којих 6 жена, на Лавовском политехникуму 225 студената (4).

Према подацима г. Кржишковског садашњи број стручних геометара, који се баве геометријским послом, може се проценити приближно на 1.200 поред 900 лица помоћног особља, (помоћници геометара, калкулатори, цртачи).

Ма колико се овај број разликује од почетног (2.100 према 375) ипак он није довољан да би се у Пољској могли извести сви геодетски радови хитне и неодложне природе и извести их на модерној основи, задовољавајући све захтеве, који се стављају сада свим геодетским мерењима и снимањима.

Најважнија препрека, која је сметала да се геометарски и геодетски радови стављају на солидну и трајну основу а да би њихово извођење било систематско, планомерно и целисходно, налазила је у одсуству хомогене тријангулационе мреже на целој територији државе. Непрекидна и развијена тријангулациона мрежа, на коју су се ослањала катастарска мерења, постојала је у западним бившим пруским покрајинама и у јужним мађарским. Пруска тријангулација је добро сачувана и већина њених тачака није изгубљена. Што се тиче мађарске тријангулације, знатан број ако није већина, њених тачака је изгубљен, а преостале немају одговарајућу вредност, јер је њихова стабилизација и обележавање трајним белегама дошла тек касније по завршетку тријангулационих опа-

жања и рачунања. Осим тога у пределима б. мађарских провинција се водиле огорчене битке, које су допринеле уништењу многих тријангулационих белега. (1).

У централној и источној Пољској је постојала местимично руска тријангулациона мрежа I реда, али она припада првим радовима те врсте у Европи — (чувено градусно мерење Струве и Меннера, која обухвата меридионални лук од Северног леденог мора до ушћа Дунава, изведено је од 1818 до 1858 г.), када нису стабилизацији тачака поклањали потребну пажњу и већин? њених тачака је изгубљена без трага.

Сем тога свака од ових трију тријангулација се базирала на самосталним мереним базисима, била је оријентисана и пројектована на земаљски елипсоид према својим астрономским мерењима а њихове координате (правоугле) израчунале су у различитим пројекцијама. Према томе они су се разликовали међусобно како оријентацијом на земаљској површини, тако и размером.

Мрежа прецизног нивелмана била је у бољем стању јер њени влаци положени на територијалне суседних држава, били су међусобно везани и израчунати према истом почетном нивоу. Али ова мрежа била је и сувише ретка да би могла служити ослонцем за сва геоматарска мерења.

Из горе наведеног се види да Пољска није имала опште тријангулационе мреже за целу државу и мора постојећем стању у областима делимично тријангулираним, да тај задатак изврши поново и од почетка. Извођење тог задатка је поверено, као што је то случај у већини европских држава, Војно-Географском Институту. Према његовом извештају од 19 новембра 1936 г. Публикованог у часопису Интернационал-

ног Геодетског и Геофизичког Савеза*), извршење овог задатка иде доста лагано. Радови су почели тек у 1927 г. до 1936 год. измерени су 7 базиса; опсервирани су и изједначени један првокласни ланац, који иде од Варшаве на север ка литванској граници и враћа се преко Кобрини за Варшаву, сачињавајући затворени полигон од 59 троуглова. На истоку, на граници са Русијом, израђена је у реону Полесија првокласна мрежа од 38 троуглова. Ове две засебне мреже веже један ланац од 25 прворазредних троуглова.

Како се види још је далеко од тог времена, кад геоматарска мерења могу да се ослањају у свим крајевима Пољске на тачке опште триангулационе мреже. И за сада њихови начини се прилагођавају месним приликама.

Ово се може најбоље констатовати из прегледа катастарских радова, који се изводе у Пољској.

У западним крајевима Пољске постоји пруски катастар. Његово стање овако карактерише један од горе наведених извештаја (1):

„Овај катастар је имао две негативне стране: несагласност планских података са документима и разнородност појединих катастрових планова. Пруски закон од 8-II-1867 г. и издате на његовој основи инструкције и прописи су дозвољавали промену у класификацији земљишта само у изузетним случајевима, као што је промена речног корита. Стога је са током времена постојала све већа разлика између планова и стварности, тамо где је на плану означена још шума на терену већ су била села, пашњаци и баште. Разноликост планова која на жалост још постоји у том пределу, појавила се пошто је пруски катастар био основан на постојећим у том

*) Bulletin Géodésique 1937. № 53 стр. 90—97.

моменту плановима, израђеним у различитом времену и различитим начинима, и био је допуњен у местима, где су планови били отсутни, новим мерењима, која су се изводила различитим начинима. Противно основном принципу мерења — „од општег ка појединостима“ радило се потпуно супротно томе. Због тога планови нису везани међусобно и нису ослоњени на тријангулационе тачке.“

У овим крајевима катастарски радови имали су за циљ довести у сагласност планове са стварношћу. Наравно, све своје остале мане планови су сачували и очекују док Војно-Географски Институт не понови тријангулациону мрежу и израчуна њу у опште државном систему.

Стање катастра у бившим мађарским провинцијама још је горе, пошто је 75% катастарског оператa и грунтовних књига изгубљено за време рата. У овим пределима на већим површинама врше се нова катастарска мерења, која се ослањају на нову катастарску тријангулациону мрежу, развијену од пронађених старих аустријских тачака.

У централној и источној Пољској планови су имали циљ да обезбеде правни интерес власника имања и створе подлогу за привредни план газдинства. Ови су планови имали међусобну везу само у заједничким граничним тачкама, рађени су сваки у свом засебном координатном систему и оријентисани су према магнетском меридијану. Ови планови били су узети за основу класификације земљишта и њеног класирања. Њих је било прикупљено за површину од 17.000.000 ha. дакле, за 65% целокупне површине. Али од тих планова 20% били су признати као неодговарајући стварном стању на терену и одбачени. На

осталих 10.000.000 ha планови нису били пронађени. За снимање овог терена било је искоришћено ваздушно снимање, чију основу сачињавају влаци паралактичне полигометрије на коју се ослањају тачке ваздушне тријангулације (фототријангулација). Тамо где постоје тријангулационе тачке полигонски влаци су на њих везани, у противном случају, полигонски влаци стварају самосталну мрежу.

На основу ваздушних снимака израђују се фотоплани у размери 1:5.000, а према потреби и у већој. На фотоплану се уцртавају према допунским мерењима на терену, границе појединих култура, парцела и свих објеката, који су потребни при класирању земљишта (1; 3).

Ови претходни радови на изради катастра биће, како се претпоставља, завршени у 1941—1942 г.

Ма да Пољска оскудева још у тачкама геодетске основе, ипак методи рада, инструменти и границе дозвољених отступања одговарају потпуно свим захтевима савремених геодетских мерења (2). При снимањима већих површина или при снимањима веће тачности, као што је снимање вароши, где не постоји општа тријангулациона мрежа, развија се самостална мрежа, која се базира на нарочито мереној основици. При томе је обавезно да се задовољавају прописи инструкције издате од стране Министарства јавних радова. За угловна мерења се искоришћује мали теодолит Вилда. Тријангулациона мрежа се допуњује полигонском, чија тачност одговара прописима пруског правилника, дакле, идентична са нашом.

Снимање детаља се врши најчешће ортогоналном методом. Све ширу примену налази тахиметар Босхард-Цајса. За тешке теренске прилике, где је непосредно мерење дужина онемогућено и при

отсутству ауторедукционог тахиметра, дозвољава се употреба геодетског стола. Професионални живот пољских геометара доста је жив и активан. У њему се одвајају засебним интересима неколико група. На једној страни службеници државних и самоуправних установа, на другој приватни овлашћени геометри. Инжињери геодети су се одвојили од геометара са средњо-школском спремом.

Највише активности испољују група инжињера-геодета и група овлашћених геометара.

Прва је до ове године имала своју организацију у оквиру Инжењерског удружења, као њена секција, која је издавала свој „Билтен инжењера — геодета,“ као додаток ка часопису Инжењерског удружења „Техничком Прегледу.“

Од 9 до 12 фебруара о. г. био је одржан у Варшави I конгрес Инжењер — Геодета, који је одобрио одвајање од Инжењерског Удружења и оснивање самосталног Савеза Инжењер-Геодета Републике Пољске. Савез је променио назив Билтена који сад излази, као месечни часопис под именом „Геодета.“

Права и дужности овлашћених геометара одређује закон од 15 јула 1925 г., према коме то звање добијају она лица са стручном спремом која су положила нарочити испит пред сталном Испитном Комисијом. Постоје две комисије, једна у Варшави и једна у Лавову.

Овлашћени Геометри су уједињени у Удружењу овлашћених геометара Пољске Републике, које има више провинцијских Секција.

Удружење издаје месечни часопис „Геометарски преглед“, који излази већ 16 година и претставља један од солидних и интересантних професионалних часописа.

Пошто су инжењер-геодети запослени више у државним и самоуправним установама већина овлашћених геометара има средњошколску стручну спрему.

У Лавову постоји још Централно Удружење државних инжењер-геодета,“ који се брине о интересима државних службеника.

Ради претставништва пољског геометарског staleжа у иностранству образован је Савез геометарских организација у Пољској, који узима учешћа у радовима Међународне федерације Геометара.

Од стручних организација у Пољској, које имају тесне везе са геометарском струком, треба споменути Пољско Фотограметријско Удружење, које издаје тромесечни часопис „Фотограметријски Преглед.“

Поред горе наведених часописа у Пољској излази још неколико стручних часописа, који разрађују питања посебних грана геодезије.

Тако „Пољски картографски преглед“, који излази у Лавову под уредништвом проф. Е. Ромера расправља картографска питања.

„Извештаји Географске Службе,“ који издаје од 1927 г. Војно-Географски Институт“ у Варшави, доноси податке о радовима Института и расправе које се односе на вишу Геодезију и астрономију.

„Мерење и класирање земљишта,“ издање Главне Комисије за класирање.

Јули 1939 Београд.

Spectator

РЕОРГАНИЗАЦИЈА КАТАСТАРСКЕ СТРУКЕ*

Рационализација метода и прописа.

Да би катастарске установе могле свестрано и успешно удовољити свима оним, знатно повећаним и проширеним народним потребама данашњице, које имају везу са техничким, јавно-правним и пореским одржавањем катастарских планова и катастарског операта потребна је радикална еманципација од садањег, сувише традиционалног и бирократског шаблона и потребна је реорганизација катастарске струке на бази нових, рационализованих метода и прописа.

Основна претпоставка за рационализирање ма каквог рада јесте та, да се прекине са системом моменталних, а само привидних, почетних инвестиционих уштеда, већ напротив да се издашним почетним инвестицијама оствари једна солидна подлога за будућу трајну, јефтинију и рационалну експлоатацију тог рада.

Под предњом претпоставком реорганизација катастарске службе требала би, у главним контурама бити извршена по ниже наведеним начелима:

*) Предњи чланак је образложење појединих тачака резолуције донесене на скупштини у Нишу.

Током времена, кроз неколико година примене правилника, показала се је неминовна потреба измене појединих одредаба правилника.

У смислу предњег предлога Главна управа је спремна да поднесе конкретне предлоге Одељењу за измену и допуну појединих одредаба правилника. Зато се обратила и обраћа свим геодетским стручњацима, а нарочито колегама на одржавању катастра, да доставе Главној управи писмене предлоге, шта би све било потребно мењати у интересу службе.

А. Структура катастарских надлештава

Битна претпоставка за рационално функционисање катастарских надлештава јесте та, да иста буду самостална надлештва бар у тој мери, да самостално располажу са материјалним кредитима као и са распоредом особља и рада.

То би се лако дало постигнути у оквиру предвиђене реорганизације Министарства Финансија по тач. 24 §-а 14 Финансијског Закона за 1939/40 год.

Б. Техничко одржавање катастарских планова

1. Непостојање видних и стабилних надземних катастарских белега, како полигоних тако и међних, отежава и поскупљује одржавање катастарских планова у толикој мери, да су допунска премеравања вишеструко дангубнија и скупља од изворног снимања новог премера.

Било би неопходно потребно а и за државну касу било би ефикасно, кад би се бар у равном терену полигоне тачке стабилизовале надземним каменим белегама искористивши при томе у што више могућој мери тачке као полигоне.

Надаље би било потребно да се снимање свих грађевинских објеката као и осталих сталних објеката посвети највећа пажња и да се сви ти објекти у катастарским плановима видљиво означе и топографишу.

Коштање напред поменутог стабиловања износило би највише 6—7 динара по једном хектару, а уштеда приликом рада на одржавању катастарских планова рефунгирала би се најмање у десетоструком износу.

Пример: за премер експропријационог појаса једног бановинског пута дуж. 24 км и експроприсање површине од 30 хектара предложен је предрачун, према коме ће тај рад, услед потребе васпостављења несталних полигоних цеву трајати 80 дана и коштати 8000 динара.

Када би полигона мрежа у предметном појасу била видно и сигурно стабилизована тај рад би могао бити извршен у времену од 15 дана а уз коштање од 1500 динара.

Чисти државни губитак износи 6500.— динара а са овом сумом дала би се извршити надземна стабилизација не за предметних 30 хектара већ за око 600 хектара. А што је важније држава а и народ изгубили су 65 радних дана једног геометра, за коме исти могао је извршити одржавање планова за површину од најмање 120 хектара.

II. Стога би било препоручно да се допунска премеравања свугде тамо где је нов премер извршен на подлози цевима стабилизоване полигоне мреже не врши тахиметријски већ по могућству апсцисно.

Тамо пак где је васпостављење полигоне мреже неизбежно, треба да се свака откопана или васпостављена полигона тачка накнадно стабилизује надземном каменом или бетонском белегом.

III. Штетне последице за одржавање катастарских планова и катастарског операта проузроковане су недовољним катастарским искуством геометара на новом премеру и на излагању. Нити приликом снимања нити, приликом излагања нису утврђени катастарски и лични подаци са довољном тачношћу.

Ова околност, а у вези са недостатком кредита о којему ће

бити реч у продужетку, доводи током времена до опасног постотка неслагања катастарског операта са фактичким стањем. Потребно би било да се свакој катастарској секцији додели, бар повремено, један искусни катастарски геометар као инструктор за индикацију, а излагање да врше геометри катастарских управа.

IV. Недостатак кредита онемогућује ефикасно запослење геометара на терену. Пример: При Дринској Финансијској Дирекцији данашња висина путних трошкова једва је довољна за 40-дневни теренски рад свих геометара а геометар би могао, а и требао би, у свакој години бити на терену бар 120 дана. Када би ти кредити били довољно повећани могла би се ефикасност катастарског геометра повећати са 200% а згодним размештајем катастарских геометара та би се ефикасност дала још повећати.

У вези са таквом повећаном делатношћу катастарског геометра на терену, по званичној дужности, отклонила би се и једна, сада неизбежна незгода, а наине да су земљопоседници, и сувише обимно упућени на тражење премеравања о њиховом сопственом трошку.

V. Предња изложена чињеница, а у вези са околношћу, да је размак између премера и оснивања земљишних књига и сувише велик, доводи до нагомилања неизвиђених пријава и до неслагања између фактичног стања и катастарских планова у толикој мери да је у извесним средовима ово неслагање до часа оснивања земљишне књиге достигло скоро невероватни постотак од 70%.

Стога би било потребно да Министарство финансија свим

силама настоји да се убрза рад повереништва за оснивање земљишних књига и повећа њихов број.

VI. Непостојање кредита за фигуранте упућује катастарског геометра на самилосну сарадњу опћинара приликом премеравања. Ова незгода веома отежава рад на терену и ствара га дангубним и непоузданим, јер таквим на силу прибављеним културарима не само да се не жури, већ су исти услед њихове неизвежбаности и неписмености и недовољно поуздани. И у овом случају уштеда фигурантских надница само је фиктивна. Када би геометар имао на расположењу своје плаћене фигуранте свакако би радио куд и камо брже а фигурантске наднице, у упоређењу са уштеђеним аликвотним делом геометарске плате и дневнице, вишеструко би се рефунгирале.

Крај крајева није ни право, да се пријавитељ, поред плаћања доста скупе таксе по Тарифи број I, још и обавезује за давање радне снаге, бесплатне.

VII. Потребно појачање кредита за путовања и фигуранте могло би се, вероватно у целисти — покрити, из прихода катастарске таксе по Тарифи I, те би било умесно а и природно да се та такса не буџетира као опћи државни приход већ као приход односних партија катастарске струке и употребљује за појачање кредита.

V. Састав и одржавање катастарског операта

Катастарски операт требао би да буде састављен и одржаван по следећим начелима:

I. Поједини делови катастарског операта требају да буду устројени што једноставније, прегледније и практичније.

Катастарски операт јесте у суштини нека врста књиговодства те би се на њега требала а и могле примењивати меркантилне а не бирократске методе.

Већ при самом саставу катастарског операта требало би имати у виду ону специјалну сврху, којој поједини делови тог операта имају да служе и према томе у појединим образцима задржавати само неопходно потребне податке и елиминисати сав баласт свих оних података који за тај дио операта нису неопходно потребни.

II. Начин одржавања и књиговодствени закључак појединих делова катастарског операта морао би бити такав, да омогући што дужу трајност тог операта. Досада постојећу потребу сувише брзо потребне периодичне обнове катастарског операта треба на сваки начин отклонити новим методама манипулативног рада.

III. Примена предњих начела на поједине делове катастарског операта.

1) У свима катастарским образцима, у којима је уписат катастарски чист приход, тај би упис требао бити **заокружен само на целе динаре**, а паре уписати сувишно је.

Ово је изводљиво а и Законом дозвољено.

Катастарски чисти приход већ ни по самој љествици појединих култура и класа а камоли по индивидуалном класирању појединих парцела није и не може бити утврђен са апсолутном тачношћу. О томе води рачуна и сам Закон о непосредним порезима који одређује заокруживање пореза на целе динаре, према томе а јер је пореска стопа 10% разлике у катастарском чистом приходу до 49 пара у опће не дођу до изражаја.

Већ та реформа би, а нарочито при изворном саставу нових операта, значила једну огромну олакшицу и знатну временску и новчану уштеду.

2) **Списак парцела.** Тај списак, после извршеног састава новог катастарског операта, нема више никакав рачунски задатак, већ он катастарским управама служи искључиво као помагало за теренски рад.

Но, услед његове садање гломазности, тај списак на терену скоро је неупотребљив. Тај би списак требао бити приручан, збијен и садржати само неопходно потребне податке.

Свакогодишњи закључак површина (сем изворног закључка при саставу новог операта) излишан је, а упис катастарског чистог прихода и закључак истог посве је непотребан чак и при саставу новог операта.

Поред велике уштеде у времену и у новцу која би се постигла испуштањем закључака, добила би се велика уштеда и у самим образцима. По образцима који су у употреби код Сарајевске дирекције тај списак обухвата за једну к. о. од 4000 парцела 80 страница, док би од званичних образаца било потребно за исту к. о. 320 страница.

3) **Нумерички преглед посједовних листова.** И тај би преглед требао бити што збијенији, јер он служи првенствено као теренско помагало. Он би требао бити истог формата списа парцела и у њега бити ушивен.

4) **Азбучни преглед поседника.** По данашњем његовом саставу тај преглед постаје, већ након релативног кратког времена, непрегледан и након дужег времена више неупотребљив и мора се обновити. Идеал једног

азбучног прегледа, који никада не изгуби свој строги азбучни ред и који је стално трајан, била би картотека, а у најмању руку требало би прелазити на систем „Шанонрегистра“, који систем омогућује поништај, допуну, измену појединих листова без уштрба на непромењене листове.

И овде би се дало, пошто отпада стална обнова тог операта, постигнути велика временска и новчана уштеда.

5) **Поседовни листови.** Поседовни лист треба оспособити за потпуно поуздани инструмент одржавања везе између катастра, земљишне књиге и пореске власти. У поседовном листу треба да буде видљиво апсолутно сагласно земљишно-књижно стање и апсолутно тачно и детаљно стање пореске обавезе. Згодном допуном и згодним распоредом рубрика дало би се то лако постићи и то још са том предношћу да би могао отпасти састав досада постојећих помоћних образаца „поседовни попис“ и „списак смањења“. Закључак поседовних листова требао би бити извршен без вештачког и дангубног уписивања „прираста“ и „отпада“, простом ректификацијом износа и рекапитулације.

Елиминисањем горње наведених помоћних операта добило би се у времену и у новцу.

6) **Сумарник поседовних листова** не би требало изменити, али би било потребно, а било би у интересу његове дуже трајности, извршити закључак тог списка писаљком.

7) **Списак промењених поседовних листова** требао би, згодним допунама, бити оспособљен за употребу и од стране Пореских управа. Тиме би се пореске Управе растеретиле од досадање дангубе свакогодишње по-

требе колационирања свих ставака „распореда земљарине“ и тиме у вези „распоред земљарине“ не би био изложен квару и не би се морао сваке четврте до пете године обновити.

8) **Распоред земљарине.** Тај би распоред требао бити прост, прегледан и приручан, а ослобођен од рубрика рачунања допунског пореза. За ово рачунање требало би устројити засебну, приручну и просту помоћну свеску. Закључак пак распореда требао би бити извршен писаљком. Такав распоред имао би дуготрајност и његова, досада већ након четири до пет година неизбежна обнова отпала би. (Види тачку седам).

И предње би значило временску и новчану уштеду.

9) **Распоред по културама и класама.** И тај распоред, који служи искључиво за рачунско-контролне и статистичке сврхе, требао би бити закључиван писаљком а не мастилом. Сваку парцелу, која је претрпела више од три промене треба преносити у „додатак“. На тај начин тај би распоред био трајан а отпала би његова, досада често потребна, обнова. Том распореду требало би додати засебни образац „сумарно понављање“ уместо досада вођеног непрегледног таквог „прегледа“ у самом распореду.

10) **Списак статистичких података,** требао би бити оспособљен за вишегодишњу ректификацију и употребу те би требало обуставити његову досадању свакогодишњу обнову у два примерка.

11) **Списак промена** одговара сврси којој је намењен.

12) **Пријавне листове** треба поделити у двоје и то на такве, које се односе на промене чија се provedба у земљишној књизи

може извршити без саслушања и пристанка странака и на такве чија је provedба у земљишној књизи условљена пристанком уговорних странака. Надаље, тај образац треба да има формат земљишно-књижне исправе.

Врло би пожељно било када би за те друге пријавне листове геометар добио законско право легализовања потписа на терену.

13) **Табеларни преглед о отпису пореза услед елементарних штета** треба из основа преиначити и саставити га прегледно и приручно и само за неопходно потребне податке.

Такав збијени преглед већ је у употреби код Сарајевске Финансијске дирекције и показао се врло практичним.

Исто тако су пријавни листови под 12) са потпуним успехом већ у употреби код Сарајевске финансијске дирекције.

14) **Списак месних цена** мање више уопће је непотребан. Подаци тих спискова пре свега су фиктивни и они се у Министарству финансија уопће не искоришћавају, јер леже на хрпи у неким орманима.

Па ако би се ипак инсистирало на његовом свакогодишњем прикупљању онда би било куд и камо реалније, целисходније и једноставније, када тај списак не би се саставио по опћинама већ по тржним центрима. У осталом, те и такве податке прикупљава преко Банских управа Министарство пољопривреде те је двоструко прикупљавање тих података и од стране Министарства финансија један излишни и неплодни баласт.

15) **Табеларни преглед рада,** како за теренски а нарочито за канцеларијски рад, сувише је компликован и баш сте његове

компликованости посве нереалан. Тај преглед садржи безброј мање више непотребних података и ипак не даје оно, што би била његова главна сврха а т. ј.: преглед ефикасности и коштања појединих фаза теренских и канцеларијских радова. Тај би преглед требао бити замењен загодно устројени простим али зато реалним месечним извештајима о скупном успеху рада појединих службеника.

16) Од осталих, данас прописаних а сувише многобројних делова катастарског операта могли би извесни образци мир-

но отпасти, као на пример: списак целаних парцела, разни образци за прикупљивање статистичких података, а преостале стварно потребне још образце требало би прилагодити опћим начелима овог образложења.

Све у овом образложењу изложено дакако да је само неки сугестивни костур, а детаљно извођење предложене реформе требало би бити поверено једној нарочитој анкети, која би требала бити овлашћена доносити закључке о радикалној измени Правилника VII/II.

КУЛТУРНА ХРОНИКА

Мелиорације и унутрашња колонизација у Швајцарској

У Швајцарској се улажу сада знатни напори да се заврши мелиорација Магадинског поља у кантону Тесин. Мелиорациони радови се састоје с једне стране од радова на одводњавању, а с друге стране у регулисању бујица и брдских потока који наносе камен и шљунак. Истовремено се изграђује и нова мрежа путева и спроводи се канализација. Комасацијом се успело да се просечна величина парцела повећа од 2860 кв. м. на 8700 кв. метара. Ако се узму у обзир оне парцеле које су ван села, просечна површина је 1,3 хектара. Пре комасације је један земљорадник имао просечно 3,6 парцела, а сад има 1,6.

Што се тиче трошкова око мелиорације биће сношени заједнички од кантона (35%), савезне владе (50%), а затим и од појединих интересената. Средње оптерећење због трошкова мелиорације износи 400 шв. франка по хектару.

Цео овај мелиорациони програм биће допуњен једним планом за колонизовање на мелиорисаним теренима. Пре свега привремена насеља биће претворена у стална; осим тога биће створена и нова насеља, специјално с обзиром на намеру да се форсирају интензивније културе. Иако ће комасација бити спровођена на јединственом плану, ипак ће се обратити пуна пажња и на специјалне потребе појединих интересената.

(Neue Zürcher Zeitung)

Мелиорациона политика у Пољској

У Пољској од 18,5 мил. ха зиратне земље требали би да буду изведени дренажни радови на 7 мил. ха; од тога је 1 мил. ха већ дрениран пре рата. 1925 године организован је мелиорациони кредит, али је мелиорисано свега 128.000 ха, тј. 2,3% од потребних мелиорационих радова. 1932 год. су потпуно обустављени приватни мелиорациони радови. 1938 год. је Државна аграрна банка одобрила за мелиорације кредит од 400.000 злота, али је и то остало без видног резултата на општу мелиорациону делатност. Стручњаци предвиђају да се за следећих 10 година мора мелиорисати најмање 200.000 ха, што би према укупним потребама било још прилично скромно. Према проценама проф. Турчиновића и Ханицког за спровођење свих мелиорација било би потребно око 11.600 милиона злоти. Ако би се мелиорације вршиле постепено било би потребно годишње око 130 мил. зл. У Пољској су, међутим, подељена мишљења у погледу целисходности ових радова. Ниске цене аграрним производима дају сасвим мало наде да ће се поправити рентабилитет у случају остварења мелиорационих радова.

(Deutsche Landwirtschaftliche Presse)

Реорганизација Удружења југословенских инжењера и архитеката

У месецу јуну 1939 године одржана је у Новом Саду јубиларна скупштина

Удружења југословенских инжењера и архитеката.

Скупштина је усвојила нова Правила, према којим се удружење реорганизује на савезној основи. Та реорганизација се у главном састоји у следећем: да се назив „Удружење југословенских инжењера и архитеката — УИА“ промени у „Савез инжењерских друштава Краљевине Југославије — СИДКЈ.“, да се назив „Устав УИА.“ промени у „Правила СИДКЈ.“ и да се досадањи „Технички лист“ из основа реорганизује и даље издаје као заједнички друштвени и стручни часопис под новим називом „Инжењер“, листа Савеза инжењерских Друштава Краљевине Југославије.

Циљ је, да се новим „Правилима“ отклоне све тешкоће запажене у току заједничког и плодног рада, да се и све остале инжењерске снаге сакупе у један моћан Савез свих инжењерских друштава из целе Југославије.

Предложена „Правила“ проширују основу досадањег удруживања, а циљеве његове продубљују у новим задацима, везаним за нашу битност. Она омогућавају плодније и разноврсније деловање зачлањених Друштава, њихових клубова, подружнина, као и сваког појединца.

Досадање Секције, које се претварају у самостална Друштва постају самостална правна лица.

Тако је створена могућност да се у Савез зачлане, поред досадањих Секција, још и удружења колега: агронома, шумара, рудара, топионичара и других.

Свима члановима Савеза даје се пуна слобода самосталног и потпуног развијања.

У Савез се ступа слободно.

Из Савеза се тако исто и слободно излази.

Кад неко Друштво буде једном у Савез зачлањено, оно свесно на себе прима низ обавеза.

Те и тако слободно примљене обавезе биће довољна залога за успешан рад Друштава (Удружења).

Нова „Правила“ обезбеђују пуну хармонију заједничког рада и сложну манифестацију јединствене инжењерске мисли.

МАТУТИНОВЊЕ ФИЛИП - ПИНО

У свом родном месту, Засторогу — Макарска, 3 јуна 1939 године умро је колега Матутиновић Филип, геометар — шеф кат. управе у Босанској Дубици.

Покојни Матутиновић завршио је геометарски отсек, државне средње техничке школе у Београду и одмах после завршених студија 1927 године ступио је у државну службу, у којој је провео до 1933 год. у катастарској секцији у Пожаревцу, кад је премештен у кат. управу у Босанску Дубицу, где га је и смрт затекла.

Покојни Матутиновић, поред своје редовне дужности бавио се ваздухопловством и положио је испит за војног pilota.

Умро је у цвету своје младости, у најлепше доба живота, у 33 год.

Покојник је оставио за собом жену и дете да за њим доживотно тугују.

За сво време службовања био је примеран, карактеран и исправан службеник.

Нама, његовим колегама, неумитна смрт, отргла је једног доброг друга и искреног пријатеља.

Поклонимо се сенима покојног колега Матутиновића.

Нека му је вечан помен!

ИЗ ГЛ. УПРАВЕ

Гл. управа позива све колеге који остану без посла да се обрате Главној управи ради упослења. Истовремено умољавају су цивилне канцеларије, да се за потраживање стручног особља обрате на Главну управу.

ПОСЛОВНИК

за давање зајмова члановима задруге
геометара за штедњу и кредит (члан
16 Правила)

О зајмовима и зајмопримцима

1) Зајам могу добити само чланови Задруге и то само лично на њихово име. По задружним правилима није дозвољено издавање зајмова нечлановима.

2) Зајам може добити члан Задруге ако је најмање 6 месеци зачлањен у Задрузи и није у заостатку са својим уделима. Лица, која су била чланови Задруге, па су брисана, иступила или искључена, могу се примити поново у чланство само по одобрењу заједничке седнице Управног и Надзорног одбора.

3) За давање зајмова мора се строго пазити да ли је задругар регулисани државни чиновник или има неко друго стално намештење, односно да ли је у приватној пракси.

4) Висина зајма може се одобрити под следећим условима:

а) до 3.000 дин. ако задругар и 2 жиранта имају уплаћено на име удела **најмање по 450 динара;**

б) до 4000 дин. ако задругар и 2 жиранта имају уплаћено на име удела **најмање по 750 динара;**

в) до 5000 дин. ако задругар и 2 жиранта имају уплаћено на име уде-

до 3.000 Дин.	20 месеци и то	по 150 Дин.	+ 50 дин. удела =	200 Дин.
" 4.000 "	" 20 "	" " " " 200 "	+ 50 " " " =	250 "
" 5.000 "	" 20 "	" " " " 250 "	+ 50 " " " =	300 "
" 6.000 "	" 20 "	" " " " 300 "	— — — — =	300 "

Сваки задругар може и раније вратити свој дуг.

7) Приликом пријема зајма задругар мора дати молбу за административну забрану на цео дуг плус уделе како је предвиђено у тачци 6, као и камату.

8) Ако задругар има већ коју забрану на своје принадлежности зајам се не може одобрити.

9) Административна забрана мора се однах пре исплате зајма код надлежне власти удејствовати. У случају кад се зајмопримцу не може ставити административна забрана по постојећим прописима, има се таква забрана удејствовати једноме од жираната.

10) Члановима Управног и Надзорног одбора смеју се одобравати зајмови по овом Пословнику само на

ла најмање по 1200 динара, или са 3 жиранта са уплаћеним по 750 дин.;

г) до 6000 дин. ако задругар има уплаћено на име удела 1800 дин. са 2 жиранта који имају на име удела уплаћено најмање по 1600 дин. односно 2 жиранта са уплаћеним уделима по 1200 дин. и 1 жирант са 750 дин. укупно 3 жиранта;

д) ако задругар са уплаћених 6 удела, тј. 1800 дин. тражи зајам од 3.000 дин. може му се одобрити зајам без жираната, с тим, да претходно удејствује забрану са роком исплате до највише 10 месеци у једнаким месечним ратама;

ђ) ако задругар са уплаћених 6 удела, тј. 1800 дин. тражи зајам од 4000 дин. довољан је само један жирант који има уплаћених 1000 дин. удела, с тим, да дужник удејствује административну забрану. Рок зајма је 10 месеци. Отплата у једнаким месечним ратама.

Чланови који су у приватној пракси и корпорације, морају уместо административне забране дати као гаранцију код зајмова до 3000 динара 3 жиранта а преко тога 4 жиранта.

5) Зајмове веће од 6000 дин. Задруга не сме одобравати, јер по правилу прелазе платежну моћ задругара. Веће зајмове може изнимно одобравати заједничка седница Управног и Надзорног одбора.

6) Рокови за враћање зајмова морају бити следећи:

заједничкој седници Управног и Надзорног одбора.

11) Зајмови по привременим признацима не могу се одобравати.

12) Зајмови на хипотекарно јемство дају се само по одобрењу заједничке седнице Управног и Надзорног одбора.

О жирантима

13) Жиранти могу бити само чланови Задруге.

14) Жене задругара које нису чланови Задруге могу бити жиранти, али поред осталих жираната, који се траже по овом Пословнику.

15) Жиранти морају бити регулисани чиновници у државној служби или морају имати друго стално намештење односно занимање.

16) Висина жирирања појединих задругара је следећа:

а) до 3.000 Дин. ако је уплатио најмање	450 Дин. на име удела,
б) " 5.000 " " " "	750 " " " "
в) " 7.000 " " " "	1.200 " " " "
г) " 9.000 " " " "	1.800 " " " "

17) Чланови Управног и Надзорног одбора не могу бити жиранти.

18) Максимум за одобрење висине зајма и укупног жирирања појединих задругара мора бити следећи:

а) кад је задругар уплатио на име удела 450 дин. зајам и жиро не сме прелазити 6000 дин. (зајам 3000 + жиро 3000),

б) кад је задругар уплатио на име удела 750 дин. зајам и жиро не сме прелазити 9.000 дин. (зајам 4.000 + жиро 5000),

в) кад је задругар уплатио на име удела 1200 дин. зајам и жиро не сме прелазити 12.000 дин. (зајам 5000 + жиро 7000),

г) кад је задругар уплатио на име удела 1800 дин. зајам и жиро не сме прелазити 15.000 дин. (зајам 6000 + жиро 9000).

19) Чланови Управног одбора сносиће пуну одговорност по члану 26 Правила, ако се не буду строго придржавали предњег Пословника.

20) Молбе за зајам подносе се Управном одбору.

21) Досадашњи зајмови имају се наплатити о роковима и по условима по којима су дати.

О каматама

22) По одлуци редовне годишње скупштине од 5 марта 1939 нападају се на нове зајмове одобрене после 1 јануара 1939 до износа од 5000 дин. годишња камата од 8%. Ова камата важи и за оне доспеле старе зајмове који су обновљени после означеног рока а од дана кад је обнова извршена.

На зајмове веће од 5000 дин. камата износи 9% годишње.

23) Камате нападају се код добивања зајма унапред за половину рока зајма од укупне дужне суме.

24) Предњи Пословник примљен је на заједничкој седници Управног и Надзорног одбора дне 16 јула 1939 и ступа одмах на снагу.

Свима члановима Задруге геометара за штедњу и кредит

Редовна годишња скупштина Задруге геометара за штедњу и кредит одржана дне 5 марта 1939 донела је одлуке да се сваки задругар пита:

1) Да ли жели бити осигуран код фонда за помагање А наше задруге за случај смрти по прописима и под условима Правила фонда за помагање од 11 марта 1934, те да му се по тим условима не исплаћује камата на потпуно уплаћене уделе;

2) да ли жели да му се исплаћује камата на потпуно уплаћене уделе (и то већ за 1938 годину са 50 динара) а да тим престане његово право на осигурање за случај смрти по прописима споменутих Правила; и

3) Да ли жели били улагач засебног текућег рачуна узајамног осигурања за случај болести и смрти, који се има отворити код наше задруге, платити на име уписине динара 20.— и плаћати трајно месечни улог од 20.— динара.

Извршујући ову одлуку Управни одбор Задруге геометара за штедњу и кредит обраћа се сваком поједином задругару овим упитним табаком с

молбом да га својеручно попуни и потпише уз оверу једног повереника задруге или члана Управног одбора.

Објашњење питања

К првом и другом питању. До 1933 задругари су се одлукама редовних годишњих скупштина одрекли камата на уплаћене уделе без икакве накнаде у корист задружних фондова. На редовној годишњој скупштини дне 11 марта 1934 године одобрена су Правила фонда за помагање. Досадашњи фонд за помагање, који је већ постојао под тач. 11 чл. 2 Правила Задруге назван је фондом А задржавши сва средства, која је до тада имао. Поред њега основан је фонд за помагање Б, а као главни разлог је било то што је на основу Правила задруге омогућено давање помоћи само у случају болести задругара, а не и у случају болести чланова његове породице. Задруга је овлашћена да оснива нове фондове по чл. 18 својих Правила.

Док је свако давање помоћи овисно о нахођењу органа Задруге, прописао је чл. 1 под II Правила фонда за помагање као особитост то да у случају смрти задругара његова поро-

лица има право на помоћ из фонда А, ако он уплативши потпуно шест удела а на исте није примао никакве камате по одлуци скупштине или по својој изјави кроз време одређено у члану 6 Правила. На тај начин је сваки задругар, који не прима камате на своје уделе осигуран код Задруге за случај смрти, те његова породица по прописима реченог члана 6 има право да прими на име помоћи након две године потпуног чланства динара 1.000.—, и за сваке даље протекле године динара 250, — више, до највећег износа динара 5000, — након осамнајест година.

Од 1934 до 1939 није ниједан члан за потпуно уплаћених 6 удела примао камате по одлукама редовних годишњих скупштина, према томе су сви такви задругари стекли изложена права осигурања. Овогодишња скупштина је решила да препусти сваком поједином задругару одлуку да ли жели задржавати то право осигурања (односно код нових чланова да ли га желе стећи) уз услов да и даље не прима никакве камате на своје уделе (дин. 1800.—); или жели да му се исплаћују камате на уделе (и то већ за 1938 пословну годину дин. 50.—), а да се тим одрекне за увек права на осигурање код Задруге.

По примљеним изјавама задругари ће се дефинитивно поделити у две групе: оне који ће бити осигурани за случај смрти, али неће примати камате на уделе кроз осамнајест година и на оне који ће примати камате на уделе, али неће бити осигурани за случај смрти. Сваки члан треба да добро размисли пре своје одлуке, јер је она коначна за дуги низ година, пошто је мењање одлуке по природи ствари и по постојећим прописима искључено.

К трећем питању. На редовној годишњој скупштини дне 5 марта 1939 поднели су задругари који су били са службом код среске катастарске секције у Јагодини штампани предлог „Правилника потпорног фонда при задрузи геометара“. Како је примање Правилника тражило измену задружних Правила, а о том се на тој скупштини није могла донети одлука, јер измена није била на дневном реду, а сем тога је предлог наилазио у дискусији на јаки отпор, решено је да се изврши један опит: да ли има довољан број таквих задругара који би поред својих дужности спрам Задруге били вољни да приме и нову обавезу спрам таквог фонда. Она се са-

стоји у трајном уплаћивању динара 20.— месечно (поред једнократне уписнине у истом износу). Како су по реченом предлогу износи помоћи велики (од 5000 динара у првој до 10 хиљада динара у осмој години) — такав засебни фонд може проспирисати само у случају великог броја чланова.

Према томе треће је питање независно од прва два питања. Као што је изложено сврха му је пребројавање: има се констатовати да ли има довољан број задругара који су вољни да носе нову обавезу и тиме омогуће оснивање потпорног фонда по предлогу јагодинских колега, које је на скупштини заступао кат. геометар Мориц Леви. Задругари који гласају са „да“ по трећем предлогу морају одмах доставити 20.— динара на име уписнине и уплаћивати динара 20 месечно. Овај ће се новац улагати у новостворени „Текући рачун узајамног осигурања“, пошто још фонд није основан. По одлуци скупштине има се новац вратити улагачима, ако не дође до оснивања фонда.

Попуњавање упитног табака

На перфорираној линији треба одрезак са питањима одвојити, исти понунити и доставити Задрузи. Одрезак садржаје изјаву задругара на три питања. На свако питање одговара се само са „да“ или „не“ сваки други додаток је ништав.

Прва два питања су везана: ако се на једно одговори позитивно мора друго бити негативно. Треће је питање посве независно и може да се одговори позитивно или негативно.

Пошто изјава има правне последице потребно је да потпис задругара овери повереник задруге или један члан Управног одбора.

Нејасни и нечитки одговори сматраће се као да нису дати. У том случају кад задругар уопште не одговори сматраће се да је на прво питање дао изјаву „да“ а на друга два „не“.

Рок одговора

Пожељно је да се изјаве доставе што пре. Као крајњи рок ставља се крај године тј. 31 децембар 1939. Изјаве се могу предати поверенику да их заједнички достави задрузи или се могу појединачно директно доставити на адресу: Задруга геометара за штедњу и кредит с. о. ј. Београд, улица Адмирала Гепрата бр. 68.

На ниже наведена питања Задруге геометара за штедњу и кредит као њезин члан изјављујем:

1) Желите ли да будете осигурани код Задруге за случај смрти тиме да не примате камате на уплаћених првих шест удела? _____

2) Желите ли да примате камате на уплаћених првих шест удела по одлуци Главне скупштине тиме да престане Ваше право на осигурање за случај смрти код Задруге? _____

3) Желите ли да будете улагач текућег рачуна узајамног осигурања и

тиме омогућите оснивање Потпорног фонда за случај болести и смрти?

Предњу изјаву потврђујем својим
потписом

звање _____
члан задруге

Сведочим истинитост потписа

Повереник Задруге,
Члан Управног одбора

В Е С Т И

ИЗ ГЛАВНЕ УПРАВЕ

Главна управа примила је извештаје из појединих Одељака да извесна г. г. шефови секција нису саопштили поједине расписе М. ф. — Одељења катастра и државних добара — и да их се непридржавају што са жаљењем констатујемо.

Из тих разлога објављујемо два следећа расписа, који се односе на радове на новом катастарском премеру.

Распис бр. 19.500 од 6 јуна 1939 год. гласи:

„Министарство финансија — Одељење катастра и државних добара стара се да изврши благовремено цео прописани поступак око исплате месечних припадљности особља на детаљном катастарском премеру, да би исплата могла уследити већ првог дана односног месеца. Напосе је споменути поступак за припадљности које се исплаћују првог јуна о. г. био благовремено окончан.

Међутим, Одељење је примило извештај да су припадљности персоналу стварно исплаћиване код појединих секција тек у недељу дне 4 јуна односно доцније.

Да би се ово одлагање исплате уклонило, наређујем да се исплата припадљности персоналу на детаљном премеру врши одмах по пријему чека без обзира да ли је дан исплате недеља или радни дан. Ранији расписи о исплатама искључиво празничним даном стављају се ван снаге.

Пошто постоји оправдана потреба да се особље на теренском раду по пријему припадљности снабде животним намирницама, потребно је да буде у седишту секције на такав дан, кад су радње отворене. Према томе ако исплата пада на недељу или други празнични дан, може се особљу одобрити боравак у седишту секције још и за наредни радни дан“.

Распис бр. 25599—V—1939.

Укидање радног времена „Од изласка до заласка сунца“ М. ф. бр. 10710/V—31

Питање радног времена на терену код детаљног катастарског премера регулисано је специјалним прописима дидактичког карактера, док је персонал био млад и неискусан. Тако су појединим одредбама прописивани часови изласка на терен као и повратка, дужина подневне паузе у појединим месецима и слично. Треба имати у виду да су већину извршног персонала детаљног премера сачињавала до 1938 лица у приправној служби, односно дневничари са кратком праксом.

Особина је свих геодетско-геометарских радова на терену, да њихово извођење и успех зависи поред количине, воље и труда стручних лица још и о временским приликама. Добра организација сваког појединог посла тражи избор најпогоднијег дневног времена за рад, и накнаду дангубљења због сметња које наступају изван воље извршних органа.

Дужина трајања рада на терену у једном дану, почетак и крај не може се фиксирати тако како се то може учинити за канцеларијски рад. Али постоје норме и мере по којима треба просуђивати да ли је поједини службеник удовољио чиновничкој дужности у погледу чувања интереса службе, угледа струке и економисања са трошковима премера. То су на основу дугогодишњег искуства утврђени просечни резултати рада, који се постављају као задаци успеха.

Од почетка овогодишње (1939) теренске кампање трећину персонала на детаљном катастарском премеру сачињавају државни чиновници, а ово се стање појачава још више унапређењем 200 чин. приправника за катастарске помоћне геометре у овој буџетској

години. Пошто су геометри Среских катастарских секција уз ретке изнимке вршили своју дужност савесно, поуздано и марљиво, може се поверити диспонување радним временом на терену бризи и савесности самих службеника у границама општинских законских прописа.

Из наведених разлога а према цитираним начелима, а на основу § 82 Закона о чиновницима

НАРЕЂУЈЕМ

Шефови општинских секција детаљног премера, односно шефови група имају диспонувати радним временом у теренској кампањи према својој нахођењу тако да постигну прописане резултате рада уз што мање материјалне издатке. Сваки већи успех узмеће се у обзир код оцењивања и унапређивања.

Инспекциони органи, шефови секција и њихови технички помоћници констатовале приликом инспекције, да ли поједина група, односно поједини службеник има за сво време рада, а на посе за протеклих 10 календарских дана онај успех, који је предвиђен у Правилнику за теренски рад. Код задовољавајућег успеха замерке радног времена чине се само у случају кад група не искористи фигуранте у дану погодном за рад нико или потпуно недовољно, пошто они примају надницу и за тај дан.

Кад постигнути успех групе не задовољава и не може се правдати разлозима, који не зависе о вољи извршних органа, онда носе одговорност због неуспеха извршни органи. Инспекција ће у таквом случају констатовати да ли је службеник уложио довољно труда и марљивости да постигне свој задатак — или је рђаво диспонирао радним временом т. ј. да ли је неуспех скривљен искључиво због недовољне марљивости службеника. Такви ће се службеници узети на одговор.

Овим наређењем стављају се ван снаге сви ранији расписи и конкретне одредбе о теренском радном времену на детаљном премеру. Среске катастарске секције ставиће наређење свима службеницима уз потпис на знање са упозорењем да је истим једна основна чиновничка дужност поверена свести и зрелости самих службеника.

Начелник,
Др. Краљ

УНАПРЕЂЕНИ СУ:

За саветника IV групе II степена:
инж. Александар Костић, виши секретар Министарства Финансија.

За више катастарске инспекторе V групе: Демоло Бруно, катастарски инспектор VI групе.

За секретара VI групе: инж. Маргушин Петар, пристав VII групе.

За катастарске инспекторе VI групе: катастарски геометри VII групе: Келбл Албин, Јеричевић Ј. Антон, Север Ф. Јожа, Армић Л. Леополд, Арнерић Б. Рафаил, Живанчевић Будимир, Поповић Арсеније, Берне Фрањо.

За више катастарске геометре VI групе: катастарски геометри VII групе: Графенауер Здравко, Трновец Фрања, Трнинић Крунослав, Кужник Матија, Миљанић Аким.

За више катастарске агрономе VI групе: катастарски агроном VII групе: Данчо Стјепан.

За министарске приставе VII групе: министарски пристав VIII групе: инж. Клаин Карло.

За катастарске геометре VII групе: катастарски геометри VIII групе: Ривац Антон, Крговић Урош, Мелентијевић Владислав, Грдинић Реља, Милић Бранко, Троха Алојз, Довган Вјекослав, Николић Радован, Нешић Петроније, Леви Мориц, Паштар Веселин, Васиљевић Радован.

За министарске приставе VIII групе: чин. припр. од VIII групе: инж. Николић С. Ђорђе.

За катастарске геометре VIII групе: катастарски помоћни геометар IX групе: Бешлагич Салих, Ђукмановић Стеван, Миђушковић Драго, Фукарчевић Илија, Петровић С. Живојин, Вуковић М. Вељко, Ђурановић И. Михајло, Хаџиантоновић Д. Михајло, Гашпарчевић Фрања, Богдановић Марко, Бешировић Мурат, Радовић Петар, Сенић Живац, Ђулић Сејдо, Пламенац Божо, Кристић Јосип.

За катастарске помоћне геометре IX групе: катастарски приправници од IX групе: Баровић Андрија, Дековић Миховил, Богдановић Сретен, Божац Тома.

За помоћне архиваре X групе: чин. припр. од X групе: Дремил Божидар, Миљковић Михајло, Гавриловић Ангелина, Лугонић Душан, Шмигоц Хенрик, Гансон Карло.

ПЕНЗИОНИСАНИ:

Гелбхаус Винко, виши катастарски инспектор V групе, шеф катастарске управе у Травнику.

Павлетић Стјепан и Линић Винко, виши катастарски инспектори V групе Савске финансијске дирекције у Загребу.

ИЗ УРЕДНИШТВА

Од г. инж. Александра Костића у-
мољени смо да објавимо следеће:

Сматрајући да је г. Весел својом последњом критиком на реферат о „Улози катастарског плана у народној привреди“ прешао са објективног приказа на лични — то немам намеру да даље у том смислу полемишем. Уосталом, објективни читаоци имају довољно материјала из ове дискусије да оцене да ли сам мислио само на струку и да ли имам љубави према народу и свим покрајинама.

Инг. А. Костић.

Оставка уредника геометарско-гео-
детског Гласника

Уредник геометарско - геодетског гласника колега Далипагић Џемал, поднео је оставку на положај уредника пошто одлази на једногодишње одсуство ради продужења студија у Француску.

Пошто је Гласник у заостатку, то је Управа предузела потребне кораке да овај заостатак надокнади.

Гласник ће и даље излазити дво-месечно.

За привременог уредника одређен је Димитрије Милачић.

Будите члан Удружења геометара и геодета.

Чек. рач. Главне управе бр. 53.233

**Будите члан Задруге геометара за штедњу
и кредит.**

Чековни рачун бр. 51.130

**Будите сарадник геометарског и геодетског
„Гласника“**

**Оглашавајте у геометарском и геодетском
„Гласнику“.**

Власник за главну управу: Радић Лука, Приштинска 31

Одговорни уредник: Милачић Димитрије — Мајке Јевросиме 46

Штампарија „Светлост“, М, Вајзер. — Београд, Адмирала Гепрата 103. — Тел. 29-729.